

Yritystoiminnan rakenteet muuttuvat - pysyykö tutkimus perässä?*

PEKKA ILMAKUNNAS

Ph.D., professori

Turun kauppakorkeakoulu

1 Johdanto

Sekä 1990-luvun lamaa edeltäneet tapahtumat että lama itsessään ovat heijastuneet voimakkaasti yritysten toimintaan. Viime vuosikymmenen loppupuolella tapahtunut yritysten velkaantuneisuuden kasvu on hidastanut talouden toipumista lamasta. Viime vuodet ovat merkinneet myös suuria muutoksia kysynnän rakenteessa ja tämä on puolestaan saanut aikaan voimakkaan rakennemuutoksen toimialojen välillä. Näiden tekijöiden ohella yritystoiminnan rakenteisiin vaikuttaa myös kansainvälistyminen. EU-jäsenyys on merkinnyt kilpailun lisääntymistä joillakin aloilla mutta myös toiminnan laajentamisen mahdollisuuksia toisilla aloilla. Lähialueilla tapahtuneet suuret yhteiskunnalliset muutokset ovat puolestaan merkinneet sekä viennin rakenteen muutosta että siirtymää suuryritysten harjoittamasta kaupasta pienempiin yrityksiin. Kansainvälinen kilpailu, uusi tuo-

tantotekniikka ja työmenetelmien muutokset sekä korkealla pysynyt työttömyys ovat lisänneet paineita työmarkkinoiden pelisääntöjen uudistamiseen. Muutokset työmarkkinoilla viittaavat yritystason päätöksenteon kasvuun keskitetyn järjestelmän kustannuksella. Pk-sektori on saanut entistä korostuneemman roolin mm. työllisyyden hoidossa, innovaatioiden tuottamisessa ja kilpailun ylläpitämisessä.

Tarkastelen esitelmässäni näiden muutosprosessien mukanaan tuomaa tiedon tarvetta. Tarkastelen myös sitä, miltä osin valmis tutkimustieto vastaa tähän tiedon tarpeeseen. Tietotarpeen ja olemassa olevan tutkimuksen välimaastosta löytyvät kiireellisimmät uutta panostusta vaativat tutkimusalueet.

Käsittelenäni aihepiiri liittyy lähinnä toimialan taloustieteeseen, kansantaloustieteen osaluueeseen, jossa tutkitaan tämänkaltaisia kysymyksiä teoreettisesti ja empiirisesti. Alan tutkimus palvelee myös käytäntöä, sekä yritystoiminnan suunnittelua että julkista päätöksentekoa. Keskeistä onkin tutkimus julkisen vallan toimenpiteiden vaikutuksista yritystoimintaan.

* Virkaanastujaisesityelmä Turun kauppakorkeakoulussa 26.4.1996

Tutkimustiedolla on käyttöä sekä etukäteen toimenpiteitä suunniteltaessa että jälkikäteen niiden vaikutuksia arvioitaessa. Nämä tutkimuksen lähtökohdat vaikuttavat siihen millaista tutkimusta, missä, kenen rahoilla ja kenen ehdoin tutkimusta tulisi suorittaa. Myös näitä näkökohtia sivuan esityksessäni.

Käyttämässäni esimerkeissä korostetaan paitsi mikrotaloudellisen tutkimuksen haasteita, myös tarkastelutasoa. Empiirisessä mikrotaloudellisessa tutkimuksessa on tärkeää siirtää tarkasteluksikkö koko teollisuuden tai yrityssektorin tasolta yksittäisen yrityksen tai toimipaikan tasolle. Päätöksentekijöiden käyttäytymisen tutkiminen "edustavan" yrityksen tai kulluttajan avulla tuo mukanaan aggregointivirheitä. Mikroaineisto antaa myös enemmän havainnot ja siten mahdollistaa tehokkaamman ekonometrisen välineistön käytön. Oleellista on myös se, että esimerkiksi talouspoliittisten toimenpiteiden kohdistumista eri yrityksiin ei voida tutkia aggregaatiaineistoilla. Koska yrityksen sisällä toimipaikat voivat selvästi poiketa toisistaan, olisi usein hyödyllistä käyttää vielä yrityksiäkin pienempiä tarkasteluksikköitä.

2 Tutkimushaasteita

2.1 Klusterit

Hyvä esimerkki empiirisestä toimialan taloustieteen tutkimuksesta, jolla on ollut suora vaikutus talouspolitiikkaan, on viime vuosina ETLA:ssa tehty klusteritutkimus. Se perustuu havaintoon, että monesti perinteinen toimiala ei ole relevantti tarkastelukohde, vaan yritysten käyttäytymistä on tutkittava klustereissa tai yritysryppäissä. Niihin kuuluu eri toimialojen yrityksiä, joita yhdistää esimerkiksi välituotteiden tai teknologian toimittaminen klusterin ytimenä olevan toimialan yrityksille. Ryppäeseen voi

kuulua yrityksiä myös yritystoimintaa tukevista palvelutoiminnasta. Kauppa- ja teollisuusministeriön pari vuotta sitten julkaistu Kansallinen teollisuusstrategia on saanut voimakkaita vaikutteita klusteritutkimuksesta. Tämä aihepiiri osoittaa selvästi, miten yritystoiminta kehittyy tavoilla, jotka vaativat uusia lähtökohdita tutkimukselle. Toisaalta klusteritutkimus on edennyt hyvin empiirisesti ja teorianmuodostus, joka liittäisi ilmiön kiinteämmin toimialan taloustieteen valtavirtaan, esimerkiksi strategisen teollisuuspolitiikan teoriaan, on vielä alkuvaiheessaan.

2.2 Pk-sektori ja työllisyys

Toinen yritystoiminnan rakenteiden mukanaan tuoma tutkimustarve koskee pk-yritysten roolia kansantaloudessa. Kaikissa teollisuusmaissa pk-sektoriin kohdistuu voimakas politiikkaintressi. Tähän nähden pk-yrityksiä koskeva teoreettinen tutkimus on ollut hämmästyttävän vähäistä. Perinteiset analyysit yritysten kokoajakaumaan vaikuttavista tekijöistä eivät välttämättä sovellu hyvin yritys rakenteessa ja pk-sektorin roolissa tapahtuvien suurten muutosten selittämiseen. Alaa koskeva empiirinen kansantaloustieteellinen tutkimus on sen sijaan vilkkaampaa ja Suomessakin alkamassa. Esitän joitakin näkökulmia pk-sektorin kansantaloudellisen tutkimuksen haasteista.

Talouspolitiikassa erityisesti uudet pk-yritykset ovat saaneet korostuneen merkityksen työttömyysongelman ratkaisemisessa. Uutta yritystoimintaa kaivataan sekä teollisuuden että erityisesti palvelualoille, sillä perinteinen suurteollisuus ei enää työllistä samalla tavoin kuin aiemmin ja toisaalta julkisen sektorin työllisyyskään ei tule jatkossa ainakaan merkittävästi kasvamaan. Yritysten perustamisen kannustimiksi esitettyjä toimenpiteitä ovat työ-

markkinoiden joustot, verokiilan pienentäminen ja korkojen alentaminen. Myös paremmat luotonsaannin edellytykset ovat suhteellisten riskialttiiden ja vähän vakuuksia omaavien pienyritysten kannalta tärkeitä.

Yritysdemografinen tutkimus auttaa vastaamaan siihen, kuinka suuri rooli uudella pk-yritystoiminnalla voi olla työttömyyden hoidossa. Tällä tutkimusalalla käsitellään yritysten syntymiseen, kuolemiseen, kasvuun ja henkiinjäämiseen vaikuttavia tekijöitä. Se on hyödyllinen tapa jäsentää useita yritystoiminnan rakenteissa tapahtuvia muutoksia.

Pelkät luvut yrityskannasta peittävät alleen sen, että samanaikaisesti syntyy ja häviää suuri määrä työpaikkoja. Eri maissa tehdyt tutkimukset osoittavat, että lyhyellä tähtämellä työpaikkojen nettolisäys uusien, tyypillisesti pienten yritysten syntymisen ja vanhojen yritysten poistumisen kautta on kaiken kaikkiaan suhteellisen pientä. Suuri osa työllisyyden suhdannevaihtelusta tapahtuu olemassaolevissa ja toimintaansa jatkavissa yrityksissä. Pitemmällä tähtämellä uuden yritystoiminnan kumulatiivinen vaikutus on kuitenkin suuri.

Mitä tekijöitä on tämän ilmiön taustalla? Ensinnäkin on tyypillistä, että toimialoilla samanaikaisesti perustetaan ja lopetetaan suuri määrä yrityksiä. Esimerkiksi Suomen tehdasteollisuuden kolminumerotasoisessa toimiala-aineistossa yritysten aloitusten ja lopetusten korrelaatiokerroin on 0.9 (Ilmakunnas 1996). Lopetusten korrelaatio vuosi tai kaksi aiemmin aloittaneiden yritysten lukumäärän kanssa on myös korkea.

Tällä ilmiöllä on ainakin kolme selitystä. Yksi on puhtaasti aineistosta johtuva; yritys-kaupat saattavat tulla kirjatuksi sekä lopetuksena että aloituksena. On kuitenkin ilmeistä, että aidotkin aloitukset ja lopetukset ovat läheisessä suhteessa toisiinsa. Tämä johtuu siitä, että uu-

det yritykset työntävät tieltään vanhoja yrityksiä ja toisaalta siitä, että uusien yritysten elinkaari on usein lyhyt. Kotimaiset selvitykset ja ulkomailla tehdyt laajemmat tutkimukset osoittavat, että yli puolet jonakin vuonna aloittaneista yrityksistä lopettaa toimintansa 5-10 vuoden kuluessa toiminnan aloittamisesta. Siten luodut työpaikat eivät usein ole pysyviä. Lopettamisen riski on suurimmillaan toiminnan alkuvaiheessa ja pienenee yrityksen selviytyessä alkuvaiheuksien yli. Jäljelle jääneet yritykset tosin kasvavat keskimääräistä nopeammin, mikä kompensoi työpaikkojen menetyksiä poistuneissa yrityksissä.

Johtopäätös tästä on se, että pelkkä uusien yritysten synnyttäminen ei sinänsä takaa työllisyyden nopeaa paranemista. Työllisyyskehityksen arvioinnin tueksi tarvitaan tutkimustietoa sekä markkinoille tuloon vaikuttavista tekijöistä että syistä, jotka vaikuttavat yritysten toiminnan loppumiseen.

Tutkimustulokset yritysten syntymisestä ja häviämisestä Suomen teollisuudessa (Ilmakunnas ja Topi 1996) viittaavat siihen, että toimialojen välinen vaihtelu on suurempaa kuin yleisen taloudellisen kehityksen aiheuttama vaihtelu. Aloituspäämiä pystytään selittämään toimialan ominaisuuksilla, kuten tyypillisellä yritys-koolle ja toimialan kasvulla, mutta myös kokonaistaloudellisilla tekijöillä, kuten reaalikorolla ja luotonannolla. Lopetuspäämiä taas voidaan selittää paremmin toimialan kasvulla ja kannattavuudella kuin makrotaloudellisilla tekijöillä.

Käsittelemäni aihepiiri osoittaa hyvin sen, että esimerkiksi työllisyyden kokonaisvaihteluiden ymmärtämiseksi on tärkeää tutkia, miten kokonaisvaihtelu seuraa työllisyyden vaihteluista mikrotasolla erilaisissa yrityksissä.

2.3 Yrittäjyys ja yritystuet

Kolmantena esimerkkinä tutkimustarpeesta otan yrittäjyystutkimuksen. Kansantaloustieteen kannalta on kiinnostavaa paitsi kokonais-taloudellisten tekijöiden ja toimialojen ominai-suuksiin liittyvien tekijöiden vaikutukset yri-tysrakenteen muutoksiin, myös yrittäjäksi ryh-tyminen mikrotason päätöksentekotilanteena ja taloudellisten yllykkeiden ja julkisen vallan toi-menpiteiden vaikutukset yritystoiminnan syn-tymiseen. Siten kansantaloudellinen näkökul-ma täydentää sosiologisiin ja psykologisiin tekijöihin perustuvaa yrittäjyystutkimusta. Alan tutkimuksen vahvistaminen edellyttää myös yrittäjän roolin korostamista valtavirtataloustie-teen teorianmuodostuksessa.

On mahdollista, että erilaiset tekijät aiheut-tavat "loukkuja" yrittäjyydessä samaan tapaan kuin työmarkkinoilla. Toisaalta se, että potenti-aalisesti verotus tms. tekijät aiheuttavat negatiivisia yllykkeitä yritystoiminnalle, ei vielä mer-kitse sitä, että tämä vaikutus olisi kokonaisuudessaan suuri koko kansantalouden tasolla. Vaikutusten suuruusluokka voidaan selvittää vain empiirisellä tutkimuksella.

Julkinen valta on pyrkinyt myötävaikutta-maan yritystoimintaan monimutkaisen yritystu-kijärjestelmän avulla. Yritysten synnyttäminen ja elinkaaren pidentäminen julkisella tuella ei ole helppoa. Suorien yritystukien avulla luodut yritykset eivät ole välttämättä sen elinkelpoi-sempia kuin muutkaan. Yritystukien myöntäji-ltä vaadittaisiin myös tarkkaa harkintaa siitä, millaisia vaikutuksia tuen avulla synnytyillä yrityksillä on jo toimivien yritysten toimintaan. Koska uusilla yrityksillä on syrjäytysvaikutus vanhoihin yrityksiin, ei tuen avulla välttämättä luoda uusia työpaikkoja. Aihepiiriin liittyvä tutkimustarve on ilmeinen ja viime vuosina esi-merkiksi VATT on tehnyt useita selvityksiä

yritystukijärjestelmästä.

Suomessa on meneillään laajaan yritysai-neistoon perustuvaa tutkimusta tutkimus- ja ke-hitystukien vaikutuksista, mutta yritystukien vaikutuksista esimerkiksi yritysten syntymisai-teeeseen tai henkiinjäämiseen ei ole vielä tutkit-tu. Teollisuuspolitiikan suunnan muutos suo-rasta yritystuesta yritysten yleisten toiminta-edellytysten varmistamiseen antaa hyvän mah-dollisuuden tutkia järjestelmän muutoksen vai-kuuksia yrityksiin. Koska kontrolloitujen ko-keiden tekeminen on taloustieteissä vaikeaa, tarjoavat tämänkaltaiset politiikkamuutokset eräänlaisen "luonnollisen kokeen", jota voitai-siin hyödyntää tutkimuksessa.

2.4 Palvelusektori

Palvelusektori on hyvä esimerkki toimialara-kenteen muutoksen aiheuttamasta tutkimustar-peesta. Työvaltaisten palvelujen rooli on nähty keskeisenä työllisyyskehityksen kannalta, sillä perinteinen tehdasteollisuus ei työllistä samaan tapaan kuin aiemmin. Kotimaisen kysynnän pysyminen vaimeana on kuitenkin vaikeuttanut sekä olemassaolevien palveluyritysten työvoi-man lisäystä että uusien palveluyritysten synty-mistä. Myös verokiilan vaikutus on tuntuvampi tällä sektorilla, jonka tuotanto on osin korvatta-vissa kotitalouksissa tehtävällä työllä. Palvelu-sektori on sitä paitsi jäänyt erilaisten riskirahoit-us- ja takausjärjestelmien toiminnan ulkopuo-llelle, joskin tässä suhteessa tilanne on parane-massa. Sektorin kehitykseen vaikuttaa myös esitetty julkisten palvelujen yksityistäminen.

Merkittäviä kysymyksiä palvelusektorin kannalta ovatkin, miten erilaiset verot vaikutta-vat palveluiden kysyntään ja toisaalta palvelu-yritysten syntymiseen ja niiden työvoiman ky-syntään. Tutkimuksellisesti, sekä talousteorian että empirian kannalta, palvelut ovat mielen-

kiintoisia myös siksi, että niiden tuotantoa ja kysyntää ei välttämättä voida tarkastella samalla tavoin kuin hyödykkeiden tuotantoa ja kysyntää. Palvelujen tuotantoa ei voi varastoida ja toisaalta kysyntään vaikuttaa se, että osa palveluista voidaan tuottaa kotona.

2.5 Tuottavuuskehitys ja työmarkkinat

Viimeisenä esimerkkinä otan tuottavuuskehityksen analyysin. Yritysrakenteen muutoksilla on suuria heijastusvaikutuksia tuottavuuskehitykseen. Uusien, korkeampaa tuottavuutta edustavien tuotantomenetelmien käyttöönotto tapahtuu usein uusilla toimipaikoilla, joko uusissa yrityksissä tai olemassaolevien yritysten uusissa toimipisteissä. Vanhan tuotantokoneiston poistuminen taas tapahtuu paljolti yritysten tai toimipaikkojen toiminnan lopettamisen kautta. Tämän lisäksi toimintaansa jatkavilla toimipaikoilla tapahtuu tuottavuuden nousua. Pelkkien kokonaislukujen tarkastelu voi antaa harhaanjohtavan kuvan tuottavuuskehityksestä. Tämäkin esimerkki osoittaa yritysdemografisen, mikroaineistoon perustuvan lähestymistavan edut. Aihepiiriin liittyvää tutkimusta onkin Suomessa käynnistymässä.

Edellä käsittelemäni esimerkit ovat käsitelleet toimialan taloustiedettä. Työmarkkinatutkimus tarjoaisi lukuisia lisäesimerkkejä. Työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmän mahdollinen siirtyminen yritystasolle ja työelämän joustojen lisääntyminen kasvattavat tietotarvetta näiden muutosten vaikutuksista ja samalla siirtävät tutkimuksen painopistettä selvästi mikro-tasolle.

3 Tutkimustiedon tarjonta

3.1 Tutkimusten tekijät ja käyttäjät

Olen edellä hahmotellut yritysrakenteen muutosten mukanaan tuomia tutkimushaasteita ja mikrotaloudellista näkökulmaa tutkimukseen. Kohtaavatko tutkimusten kysyntä ja tarjonta?

Ekonomistit ovat perinteisesti olleet kiinnostuneempia makrokysymyksistä eikä Suomessa ole ollut vahvaa empiirisen mikrotutkimuksen perinnettä. Toimialatutkimuksen osalta tähän on vaikuttanut salliva kilpailupoliittikka, joten anglosaksistyyppinen "industrial economics" tai "industrial organization" tutkimusperinne on meillä vielä nuorta. Alan harrastus on nyt virinnyt varsinkin teoreettisessa tutkimuksessa. Tutkimuksen suuntautumiseen on aiemmin vaikuttanut myös se, että perinteisesti kansantaloustieteilijät ovat olleet kiinnostuneempia suur-yrityksistä ja teollisuudesta kuin pk-yrityksistä tai palveluista. Myös työmarkkinatutkimuksessa on Suomessa perinteisesti makrotutkimuksella ollut suuri paino. Mm. työn tarjontaa ja palkanmuodostusta käsittelevää mikroaineistoja hyödyntävää tutkimusta on viime vuosikymmenenä kuitenkin jonkin verran syntynyt. Yksi syy tämänkaltaisen tutkimuksen vähäisyyteen on se, että ekonometrian harrastuksessa pääpaino on viime aikoina ollut makroaineistoihin keskittyvässä aikasarjaekonometriassa.

Mielenkiintoista on, että Suomessa empiirinen mikrotaloudellinen tutkimus tapahtuu lähes täysin korkeakoulujen ulkopuolella tutkimuslaitoksissa, päinvastoin monissa kuin muissa maissa. Akateemisten ekonomistien kiinnostus empiiriseen mikrotutkimukseen on ollut vähäistä.

Tarjonnan vähäisyyteen tulee etsiä syitä myös tutkimusten käyttäjien asenteista. Varsinkin julkisen vallan taholla ei ole kysytty pit-

käjänteistä, laadukasta perustutkimusta, vaan ministeriöt tyytyvät nopeasti tehtyihin selvityksiin. Talouspoliittisia toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa taas seurannan suunnittelu jää vähälle huomiolle. Osasyynä tähän on toki päätöksenteon tarve nopeasta tiedosta. Vaikuttavana tekijänä lienee kuitenkin myös ministeriöekonomistien pieni määrä, minkä johdosta tutkimuksen arviointi tilaajan taholta on vaikeaa.

Ruotsin komiteakäytäntö antaa esimerkin siitä, millaista voisi olla hyvä soveltava tutkimus. Usein komiteamietintöjen liitteenä siellä on akateemisten asiantuntijoiden laatimia soveltavia tutkimuksia. Suomessa komitea- ja työryhmämietinnöt ovat tyypillisesti kompromisseja erilaisista mielipiteistä, eikä eri poliittikkavaihtoehtojen yksityiskohtaiselle analyysille anneta tilaa.

3.2 Aineiston merkitys

Käytännössä se, mitä tutkitaan, ei suinkaan aina suuntaudu tarpeen tai tutkijoiden kiinnostuksen mukaan. Tärkeä tekijä on myös aineistojen saatavuus. Talouspoliittisten toimenpiteiden vaikutuksia ennakoivassa tutkimuksessa on ongelmana aineiston puute, jos tapahtuvien muutosten vaikutuksia ei pystytä arvioimaan minkään aiemmin toteutetun muutoksen tai ulkomaisen kokemuksen perusteella. Tällöin korostuu teoreettisen tutkimuksen merkitys. Poliittikkamuutosten seurantatutkimuksessa taas on usein ongelmana se, että esimerkiksi talouspoliittisten toimenpiteiden toteuttamisvaiheessa ei vaikutusten seurantaa aina oteta huomioon ja jälkeensä kerättävä tutkimusaineisto ei siten välttämättä ole parasta mahdollista.

Hyvä esimerkki tutkimuksen ohjautumisesta aineiston saatavuuden mukaan löytyy työmarkkinatutkimuksesta. Kansainvälinen ongelma

työmarkkinoiden empiirisessä mikrotutkimuksessa on se, että työn tarjontaa on tutkittu suhteettoman paljon työn kysyntään nähden. Pääsyy tähän on se, että sopivia mikroaineistoja yksilöistä on helpommin saatavilla kuin yritysaineistoja. Toimialan taloustieteessä aiemmin painottunut toimialatasoinen analyysi selittyneen ainakin osittain yritystason tietojen puutteella.

Yritysaineistojen saatavuus on ollut ongelmana myös Suomessa. Aiemmin laajoja yritysaineistoja ei ollut käytettävissä mm. tietosuojasysteistä. Nyt tilanne on parantunut ja Tilastokeskuksessa on kehitelty yritysdemografia-aineistoa ja erilaisia yhdistelmäaineistoja, mm. tutkimus- ja kehitystilaston ja erilaisia yritystilastoja yhdistävää aineistoa sekä työssäkäyntitilaston ja yritystilastoja yhdistävää aineistoa. Teollisuustilaston tiedoista taas on saatavilla entistä enemmän erilaisia jakaumatietoja ns. Salter-kuvioiden muodossa. Tietosuojongelma on ainakin joidenkin aineistojen osalta ratkaistavissa niin, että tutkijat voivat käsitellä aineistoa Tilastokeskuksen tiloissa tai aineiston käsittely voidaan tilata ostopalveluna.

Suuremmaksi ongelmaksi onkin nyt nousmassa tutkimuksen rahoitus. Laajojen empiiristen aineistojen muokkaus vie paljon aikaa, mikä kasvattaa empiirisen mikrotaloudellisen tutkimuksen kustannukset helposti suuriksi varsinkin, jos aineiston käsittely hankitaan ostopalveluna. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tutkijoiden on löydettävä merkittävää ulkopuolista rahoitusta tutkimukselleen. Tämän saatavuus puolestaan riippuu enemmänkin siitä, mistä potentiaaliset rahoittajat ovat kiinnostuneita.

Akateemisen työn ja esimerkiksi ministeriöiden tarpeiden välillä on myös ristiriita, sillä ministeriöt eivät ehkä ole halukkaita rahoittamaan niin pitkää tutkimusta kuin akateemisten laatukriteerien kannalta olisi välttämätöntä. Tä-

tä ongelmaa kärjistää se, että tutkimuslaitokset, kuten ETLA, PT ja PTT, joissa aiemmin tehtiin runsaasti "akateemista" tutkimusta, joutuvat perusrahoituksensa vähennyttyä suuntaamaan toimintaansa lyhytjänteisempään tutkimukseen. Myös julkisen tutkimusrahoituksen painopisteen siirtyminen Kauppa- ja teollisuusministeriöön ja TEKES:iin voi vaikeuttaa yhteiskuntatieteellistä akateemista tutkimusta. On olemassa vaara, että tutkimuksen kattavuuteen syntyy aukkoja ja oleellisia kysymyksiä jää selvittämättä.

4 Johtopäätökset

Mistä olisi löydettävissä ratkaisu tutkimuksen kysynnän ja tarjonnan ristiriitaan? Opiskelijoiden ja tutkijoiden kiinnostusta yritystoimintaa käsittelevään kansantaloudelliseen tutkimukseen voidaan lisätä vahvistamalla toimialan taloustieteen opetusta. Tämä sopii hyvin kauppa- ja korkeakouluympäristöön, jossa voidaan myös toimia yhteistyössä liiketaloustieteissä tehtävän aihepiiriin liittyvän tutkimuksen kanssa. Jotta yhteiskuntatieteellisen perustutkimuksen rahoitus

pystyttäisiin turvaamaan, on tutkimusrahoituksen tasapaino esimerkiksi Suomen Akatemian ja muiden lähteiden välillä säilytettävä. Tutkijoilta vaaditaan toki aiempaa suurempaa aktiivisuutta rahoituksen etsimiseksi esimerkiksi EU-lähteistä. Aineiston saatavuutta voidaan helpottaa luomalla data-arkistoja ja pyrkimällä entistä suurempaan aineistojen yhteiskäyttöön eri tutkijoiden kesken. Aineistojen kustannuksia voidaan halventaa, jos Tilastokeskuksen toiminnassa säilytetään sen liikelaitosroolin rinnalla myös sen rooli yhteiskunnan kannalta tärkeän tutkimuksen peruspalveluja tuottavana laitoksena.

Kirjallisuus

- Ilmakunnas, P. (1996): "Yritysten markkinoille tulo ja sieltä poistuminen Suomen teollisuudessa", J. Kojamo, toim.: *Puheenvuoroja kilpailusta*, Kilpailuvirasto, 150-167
- Ilmakunnas, P. ja Topi, J. (1996): Microeconomic and macroeconomic influences on entry and exit of firms, *Suomen Pankki, Keskustelualoitteita* 6/96